

KORRALDUS

11.11.2024 nr DM-122084-12

Eesti Diisel AS lõhnaaine esinemise vähendamise kava heakskiitmine

1. OTSUS

Lähtudes Eesti Diisel AS 25.04.2023 esitatud lõhnaaine esinemise vähendamise kavast, võttes aluseks atmosfääriõhu kaitse seaduse § 70 ja § 71 ja haldusmenetluse seaduse § 40 **otsustan:**

1.1. Kiita heaks Eesti Diisel AS (registrikood 12858946; Harju maakond, Maardu linn, Lao tn 14a; edaspidi ka *ettevõte*) lõhnaaine esinemise vähendamise kava.

1.2. Seada Eesti Diisel AS-ile järgmised tingimused:

1.2.1. Eesti Diisel AS rakendab kõiki lõhnakavas toodud lõhnaaine esinemise vähendamise meetmeid ning kütuste pumpamiskiirust vähendatakse kuni 50%. Meetmeid tuleb rakendada, kui ilmastikutingimused, saaste- ja lõhnaainete seireandmed ning käideldavate ainete keemilised ja/või füüsikalised omadused viitavad, et on risk lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamisele. Seda ka juhul, kui kodanike poolt ei ole veel esitatud lõhnakaebusi.

1.2.2. Ettevõttel tuleb koguda ja säilitada taasesitamist võimaldaval viisil lõhnaheite allikate kohta käivad ja lõhnaheite vähendamise meetmete rakendamist tõendavad andmed (nt tuule suund ja kiirus, käideldavate produktide mahud, käideldavate produktide keemilised ja füüsikalised omadused, pumpamiskiirused, saaste- ja lõhnaainete seireandmed, lõhnahäiringute vältimiseks ja välisõhu saastatuse taseme piirväärtuste tagamiseks rakendatud meetmete kirjeldused, jms). Nimetatud andmete alusel peab olema võimalik hinnata, kas ettevõtte on rakendanud kõiki vajalikke meetmeid ja kas meetmed on piisavad lõhnahäiringu vähendamiseks või vältimiseks.

1.2.3. Arvestades asjaolu, et tuule suunal S, SO, SW (st ettevõttele lähimate elamualade suunas puhuva tuule korral) või muutliku suunaga tuule korral ning tuule kiirusel alla 2 m/s on suur tõenäosus, et koosmõjus teiste lähipiirkonnas asuvate kütuseid jm lõhnahäiringuid põhjustavateprodukte käitlevate ettevõtetega, võivad tegevused põhjustada keskkonnariski, st vähendamist vajavat lõhnahäiringu tekkimist, siis tuleb nende tuulesuundade ja -kiiruse korral juba ennetavalt kavandada lõhnaheite vähendamise meetmete rakendamist.

1.2.4. Keskkonnaamet jätab endale õiguse kehtestada uusi tingimusi (AÕKS § 72 lg 2) või tunnistada kehtetuks lõhnakava heakskiitmise otsus (HMS § 64), kui Eesti Diisel AS

esitatud lõhnakavas ettenähtud meetmed on ebapiisavad, st esineb lõhnaaine häiringutaseme ületamist ja esitatakse jätkuvalt lõhnakaebusi.

1.2.5. Ettevõtte esitab Keskkonnaametile lõhnaaine esinemise vähendamise kava rakendamise aruande üks kord aastas keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS "kohustused" mooduli kaudu hiljemalt järgneva aasta veebruari 15. kuupäevaks. Nimetatud aruandes tuleb esitada kokkuvõttev kirjeldus aasta jooksul kasutusele võetud töökorralduslike meetmete ning õhukvaliteedi parandamise eesmärgil lõhnakavaga kavandatud tehniliste ja tehnoloogiliste meetmete ellurakendamise kohta. Objekti kontrollimise andmekogu süsteemis (OKAS) registreeritud kaebuste korral tuleb esitada andmestik kaebuse päeval toimunud laadimistegevuse ja kasutuselevõetud meetmete kohta.

1.3. Korraldus jõustub Eesti Diisel AS-ile teatavaks tegemisel.

2. ASJAOLUD

2.1. Käitise andmed

Eesti Diisel AS-ile (registrikood 12858946; Harju maakond, Maardu linn, Lao tn 14a; edaspidi *k a käitaja või ettevõtte*) on Keskkonnaamet väljastanud tähtajatu paikse heiteallika käitaja registreerimistõendi nr PHRR/516511.

Vastavalt äriregistrile on Eesti Diisel AS põhitegevusala Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori (EMTAKi koodi nr 46719 alusel - muu vedel- ja gaaskütuse jms hulгимүүк ning lisategevusalad on järgmised: mujal liigitamata masinate, seadmete jm materiaalse vara rentimine ja kasutusrent (kood 7739), puhastatud naftatoodete (sh turbabriketi) tootmine (kood 19201) ja muude seadmete remont (kood 3319).

Ettevõttel on 10 heiteallikat, kuhu kuulub 8 raskeõli-, 1 diisli- ja 1 bensiinimahuti. Ettevõtte aastase laadimiskäibe moodustavad järgmised ained: bensiin - kuni 2266 m³, diislikütus – kuni 840 m³, kütusesarnane toode – kuni 2750 m³, masuut – kuni 3860 m³.

Ettevõtte tegevus toimub aktsiisilao tegevusloa alusel. Aktsiisilaos teostatakse järgmiseid toiminguid:

1. Vedelkütuse vastuvõtmine raudteevagunitelt ja/või kütuseveokitelt ning väljastamine teistesse aktsiisiladudesse veo eesmärgil.
2. Fossiilsete kütuste tootmine (destilleerimine fraktsioonideks, segamine kütuse kvaliteedi parendamise eesmärgil erinevatest komponentidest ja kütusest), sh raske kütteõli ning muude kütuste liikide tootmine.
3. Biokütuste segamine (tootmine) fossiilse kütustega, hoiustamine ja väljastamine teistesse aktsiisiladudesse veo eesmärgil.
4. Vedelkütuse kvaliteedi kontroll, mõõtmine ja sertifitseerimine (tellitakse akrediteeritud kütuselabori poolt)
5. Vedelkütuste ja õlide ladustamine.

Kõik toimingud registreeritakse, sisestatakse laoprogrammi ja Maksu- ja Tolliameti infosüsteemidesse LAAK ja SADHES ning iga toimingu kohta teostatakse koguse mõõtmised. Kauba kvaliteedi kontrolli teostab ning kauba vastavuse sertifikaadid väljastab akrediteeritud labor. Kütuse kadu aktsiisilaos (selle hulgas on väljaheide atmosfääriõhku) ei või ületada piirnormi, sätestatud rahandusministri 19.06.2006 määruses nr 37, aga samuti aktsiisilao tegevusloas.

Ettevõtte on oma lõhnakavas esitatud saasteainete arvutuste põhjal märkinud, et tegevusest eraldub metüülmerkaptani ja vesiniksulfiidi väga väheses koguses (alla 1 kg aastas), seega ei ole oodata, et eralduv metüülmerkaptan ja vesiniksulfiid põhjustaks lõhnahäiringud elamupiirkonnas. Ettevõtte tööajaline dünaamika laseb eeldada, et LOÜ ja lõhnaainete heited välisõhku on suuremad tööpäevadel kell 6:00-22:00, mil toimub enamus laadimisoperatsioone.

Tööajaline dünaamika aasta kestel kuude lõikes on suhteliselt ühtlane, st et ei esine seisakuid ega ka tipuperioode. Kõrgemad õhutemperatuurid suveperioodil soodustavad lõhnaainete aurustumist välisõhku, teisalt talveperioodil on turul kõrgem kütusenõudlus ning kütise kütusekäive tavaliselt suureneb.

Käitis asub Kroodi majandus- ja tööstuspiirkonnas ning on ümbritsetud tootmis- ja ärimaadega. Kinnistu sihtotstarve on 100% tootmismaa. Lähimad elamumaad jäävad põhjasuunas ca 530 m, kirdesuunas ca 1,2 km, lõunasuunas ca 1,45 km ning loodesuunas ca 2 km kaugusele. Ettevõtte tegevuse mõjualasse ei jää sotsiaalasutusi (koolid, lasteaiad, haiglad, raamatukogud jms). Tootmisterritooriumi lähiümbruses ei asu ühtegi looduskaitseala. Lähim Natura 2000 võrgustikku kuuluv ala on Pirita loodusala (EE0010120), mis paikneb 4,7 km kaugusel läänesuunas.

2.2 Lõhnaaine esinemise vähendamise kava vajalikkus ja menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaameti tellimisel teostas OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus ajaperioodil 01.10.2020-01.10.2021 Muuga-Maardu piirkonnas uuringu[1] välisõhu kvaliteedi, lõhnahäiringu ja saasteainete heitkoguste hindamiseks (edaspidi *uuring*). Uuringu käigus mõõdeti reaalseid emissioone (LOÜ, BTX, H₂S, lõhn) piirkonnas asuvate ja koosmõjus osalevate ettevõtete heiteallikatest.

Uuringuga tuvastati atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS) § 68 lg 1 kohane lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamine mitme sh Eesti Diisel AS-i kütise koosmõjul. Tuvastamine toimus standardi EVS-EN 16841-1:2016 kohase rastermeetodiga ja selle tulemusel ületati kütiste koosmõjul lõhnaaine esinemise häiringutaset (15% aasta lõhnatundidest).

Uuringu tulemustest lähtuvalt nõudis Keskkonnaamet igalt uuringusse kaasatud ja võimalikku koosmõju põhjustanud käitiselt lõhnaaine esinemise vähendamise kava (edaspidi *lõhnakava*) koostamist, et hinnata lõhnakavades toodud meetmete summaarset mõju ning piisavust lõhnaainete hajumisel ja ärritava lõhnataju vähendamisel piirkonnas.

Eesti Diisel AS esitas 08.11.2022 kirjaga lõhnakava (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis dokumendi nr DM-122084-1 all). Keskkonnaamet kontrollis lõhnakava vastavust AÕKS § 70 nõuetele ning leidis täiendamist vajavaid asjaolusid.

06.12.2023 kirjaga nr DM- 122084-2 palus Keskkonnaamet lõhnakava täiendada. Ettevõtte esitas täiendatud lõhnakava 05.01.2023 (registreeritud nr DM122084-3 all). Keskkonnaamet palus 03.02.2023 kirjaga nr DM-122084-4 uuesti lõhnakava täiendada. Ettevõtte esitas täiendatud lõhnakava 07.03.2023 (registreeritud nr DM-122084-5 all). Keskkonnaamet palus 27.03.2023 veelkordselt lõhnakava täiendada (registreeritud nr DM-122084-6 all) ning ettevõtte esitas 25.04.2023 nõutud lõhnakava (registreeritud nr DM-122084-7 all).

Keskkonnaamet edastas lõhnakava 13.06.2023 kirjaga nr DM-122084-8 Viimsi ja Maardu Vallavalitsustele tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks (AÕKS § 71 lg 2). Omavalitsused ei esitanud omapoolseid arvamusi.

Kõikide Muuga-Maardu piirkonnas lõhnaaine eraldumist põhjustavate ettevõtete lõhnakavasid aluseks võttes tellis Keskkonnaamet OÜ-lt Eesti Keskkonnauuringute Keskus (edaspidi *EKUK*) töö lõhnakavade summaarse mõju ja tulemuslikkuse hindamiseks. *EKUK* esitas Keskkonnaametile 15.01.2024 töö „Lõhnaaine esinemise vähendamise kavade tulemuslikkuse hindamine Muuga-Maardu piirkonnas“ (registreeritud infosüsteemis KOTKAS kirja nr DM-122084-9 all, edaspidi *EKUKi töö*). Modelleeringu tulemusel leiti, et siiski ületati lõhnaaine 15%-list piirväärtust Maardu linna lõunaosas ning Muuga sadama vahetus läheduses asuvate elumajade juures. Seetõttu tellis Keskkonnaamet *EKUK*-ilt ka teise Modelleeringu, mille kohaselt suurima lõhnahäiringu põhjustaja AS-i Liwathon E.O.S terminalides vähendatakse pumpamiskiiruseid 75% ning ülejäänud Modelleerimisse kaasatud ettevõtted rakendavad meetmeid lõhnakavades esitatud, st eelmises Modelleeringus käsitletud ulatuses. Eeltoodud tingimustel täiendas *EKUK* tööd ja esitas selle uuesti 25.06.2024 (registreeritud infosüsteemis KOTKAS kirja nr DM-122084-10 all). Nimetatud Modelleeringu tulemusel selgus, et kui kõik uuringusse kaasatud ettevõtted rakendavad lõhnakavades toodud kõiki meetmeid ja AS Liwathon E.O.S rakendab lisameetmeid, siis terminalide koosmõjus jääb lõhnaaine esinemissagedus vastuvõtja juures alla 15% ehk lõhnaaine esinemise häiringutasemeid vastuvõtja juures ei ületata.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused lõhnakava heakskiitmisel

Lõhnaaine esinemise vähendamise kava peab vastama AÕKS § 70 lõikes 4 sätestatud nõuetele. Lõhnakava meetmed peavad olema efektiivsed ja piisavad tagamaks, et lõhnaaine väljutamisel ei ületata lõhnaaine esinemise häiringutasemeid (AÕKS § 70 lg 5).

Lõhnakava kohaselt on ettevõtte lõhnaaine esinemise vähendamiseks rakendanud järgmisi meetmeid:

1. Mahutid on paigaldatud maapinnale ja töötavad atmosfäärirõhul või selle lähedal.
2. Mahutite pind on kaetud valgust peegeldava värviga või soojusisolatsiooniga.
3. Käideldavate ainete hoidmisel arvestatakse nende ainete füüsikaliste ja keemiliste omadustega ning sarnaseid naftatooteid hoitakse võimalikult samades mahutites.
4. Bensiinimahutisse A23 on paigaldatud sisemine ujuvkatus.
5. Pumbatava vedeliku kiiruse piiramine (<30 m³/h).
6. Destillatsioonisüsteemis olevatel bensiinipumpadel kasutatakse statsionaarse tihendi asemel

hermeetilist magnetpumpa.

7. Naftasaaduste destillatsioonisüsteem sisaldab kondensaatoreid ja absorbeerivaid materjale.

Eesti Diisel AS EMAS registreerimistunnistus lõppes 12.05.2024, seetõttu ei ole eelolevas meetmete loendis välja toodud EMASi rakendamist, mida ettevõtte on märkinud 25.04.2023 koostatud lõhnakavas.

Meetmete täpsemad kirjeldused on toodud dokumendis „Eesti Diisel AS - Lõhnaaine esinemise vähendamise kava“.

Lõhnakava kohaselt on lõhnaaine esinemise vähendamise lisameetmed järgmised:

1. Portatiivse gaasianalüsaatori soetamine (LOÜ mõõtevahemik 1-1000 ppm, H₂S mõõtevahemik 1-100 ppm).
2. Perioodiliste ja difuusete heiteallikate inventuur talvistel ja suvistel ilmatingimustel portatiivse gaasianalüsaatori abil, pihkumiste avastamine. Inventuuri alusel pihkumiste kõrvaldamise kava koostamine.
3. Destillatsioonisüsteemis olevatel bensiinipumpadel statsionaarse tihendi asemel hermeetilise magnetpumba kasutamine.
4. Gaasikogumissüsteemi (GKS) rajamine järgmistele käitises olevatele mahutitele: raskeõli toormemahutitele A20, A21 ja bensiinimahutile A23 ning kolmele raske kütteõli mahutile. Gaasikogumissüsteemi efektiivsus on 90%. Paikse heiteallika käitaja registreerimistõendil nr PHRR/516511 toodud koguste puhul vähenevad aastased LOÜ heitmed 45%, lõhnaaine heide 1127 milj OU-d aastas (35,76 OU/s) ehk samuti 45%, redutseeritud väävliühendid vähenevad 44% võrra.

Ettevõtte lõhnakava tabelis 6 on esitatud lõhnaaine esinemise vähendamise plaanitavate lisameetmete loetelu ja toodud ära meetmete rakendamise tähtajad.

Keskkonnaamet leiab, et Eesti Diisel AS kavas on käsitletud AÕKS § 70 sätestatud, lõhnakavas on käsitletud lõhnaainete esinemise vähendamise eeldusi ning rakendades kavas toodud meetmeid, võib eeldada lõhnaaine esinemise vähenemist. Tulenevalt eelnevast kiidab Keskkonnaamet heaks Eesti Diisel AS 25.04.2023 esitatud lõhnaaine esinemise vähendamise kava.

3.2. Tingimuste seadmine

Lõhnaaine esinemise vähendamise kava heakskiitmisel võib Keskkonnaamet seada käitajale täiendavaid tingimusi lõhnaaine esinemise vähendamise abinõude rakendamiseks (AÕKS § 71 lg 3). Tulenevalt eelnevast seab Keskkonnaamet ettevõttele täpsustavad töökorralduslikud tingimused:

1. Eesti Diisel AS rakendab kõiki lõhnakavas toodud lõhnaaine esinemise vähendamise meetmeid ning kütuste pumpamiskiirust vähendatakse kuni 50%. Meetmeid tuleb rakendada, kui ilmastikutingimused, saaste- ja lõhnaainete seireandmed ning käideldavate ainete keemilised ja/või füüsikalised omadused viitavad, et on risk lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamisele. Seda ka juhul, kui kodanike poolt ei ole veel esitatud lõhnakaebusi.

2. Ettevõttel tuleb koguda ja säilitada taasesitamist võimaldaval viisil lõhnaheite allikate kohta käivad ja lõhnaheite vähendamise meetmete rakendamist tõendavad andmed (nt tuule suund ja kiirus, käideldavate produktide mahud, käideldavate produktide keemilised ja füüsilised omadused, pumpamiskiirused, saaste- ja lõhnaainete seireandmed, lõhnahäiringute vältimiseks ja välisõhu saastatuse taseme piirväärtuste tagamiseks rakendatud meetmete kirjeldused, jms). Nimetatud andmete alusel peab olema võimalik hinnata, kas ettevõtte on rakendanud kõiki vajalikke meetmeid ja kas meetmed on piisavad lõhnahäiringu vähendamiseks või vältimiseks.

3. Arvestades asjaolu, et tuule suunal S, SO, SW (st ettevõttele lähimate elamualade suunas puhuva tuule korral) või muutliku suunaga tuule korral ning tuule kiirusel alla 2 m/s on suur tõenäosus, et koosmõjus teiste lähipiirkonnas asuvate kütuseid jm lõhnahäiringuid põhjustavate produkte käitlevate ettevõtetega, võivad tegevused põhjustada keskkonnariski, st vähendamist vajavat lõhnahäiringu tekkimist, siis tuleb nende tuulesuundade ja -kiiruse korral juba ennetavalt kavandada lõhnaheite vähendamise meetmete rakendamist.

4. Keskkonnaamet jätab endale õiguse kehtestada uusi tingimusi (AÕKS § 72 lg 2) või tunnistada kehtetuks lõhnaheite heakskiitmise otsus (HMS § 64), kui Eesti Diisel AS esitatud lõhnaheite vähendamise meetmed on ebapiisavad, st esineb lõhnaheite häiringutaseme ületamist ja esitatakse jätkuvalt lõhnaheite kaebusi.

5. Lõhnaheite vähendamise kava täitmist kontrollib Keskkonnaamet (AÕKS § 71 lg 7) ning ettevõttel tuleb esitada vähemalt üks kord aastas sellekohane aruanne (AÕKS § 71 lg 6). Sellest tulenevalt kehtestab Keskkonnaamet järgmise tingimuse:

Ettevõtte esitab Keskkonnaametile lõhnaheite vähendamise kava rakendamise aruande üks kord aastas keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS "kohustused" mooduli kaudu hiljemalt järgneva aasta veebruari 15. kuupäevaks. Nimetatud aruandes tuleb esitada kokkuvõttev kirjeldus aasta jooksul kasutusele võetud töökorralduslike meetmete ning õhukvaliteedi parandamise eesmärgil lõhnaheite vähendamise kavandatud tehniliste ja tehnoloogiliste meetmete ellurakendamise kohta. Objekti kontrollimise andmekogu süsteemis (OKAS) registreeritud kaebuste korral tuleb esitada andmestik kaebuse päeval toimunud laadimistegevuse ja kasutuselevõetud meetmete kohta.

3.3. Ära kuulamine

Keskkonnaamet saatis 13.06.2023 ametliku kirja Viimsi ja Maardu Vallavalitustele arvamuse avaldamiseks Eesti Diisel AS lõhnaheite suhtes (registreeritud infosüsteemis KOTKAS dokumendi nr DM-122084-8 all). Omavalitsused omapoolseid arvamusi ei esitanud.

Keskkonnaamet saatis lõhnaheite vähendamise korralduse eelnõu (edaspidi ka eelnõu) 09.10.2024 kirjaga nr DM-122084-11 tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks ettevõttele ning Maardu ja Viimsi Vallavalitsusele.

Ettevõtte ning Maardu ja Viimsi Vallavalitsus ei esitanud eelnõule omapoolseid arvamusi ja vastuväiteid.

[1] Välisõhu kvaliteedi, lõhnahäiringu ja saasteainete heitkoguste hindamine Muuga-Maardu piirkonnas. 2021, Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ

(allkirjastatud digitaalselt)
Dagmar Undrits
juhataja
välisõhubüroo

Lisa: Eesti Diisel AS - Lõhnaaine esinemise vähendamise kava.pdf

Teadmiseks: Maardu Linnavalitsus, Viimsi Vallavalitsus

Anne Aan
vanemspetsialist
välisõhubüroo